

V samostatných vyšších odborných školách se do rozhodování zapojují studenti ve všech školách, a to nejčastěji neformálními způsoby (účelově vznikající skupiny, vlastní iniciativa jednotlivců). Samosprávný orgán má zřízeno 43,6 % škol. Tento orgán sdružuje nejčastěji volené zástupce všech ročníků a schází se několikrát za semestr. Oproti základním a středním školám se studenti vyjadřují častěji k materiálnímu vybavení školy a organizaci a kvalitě výuky, méně pak k organizaci mimoškolních aktivit. Většina ředitelů vyšších odborných škol spatřuje přínos participace studentů pro školu i pro žáky samotné. Hlavní přínos vidí především v budování pozitivního školního klimatu a v posilování sounáležitosti žáků se školou.

Předkládaná zjištění lze porovnat i s dalšími informacemi, jako jsou např. představy samotných žáků prezentované v rámci národní zprávy k šetření ICCS¹⁹ z roku 2010. Podle nich má nejvíce žáků zkušenosti s hlasováním o předsedovi třídy nebo o zástupci školního parlamentu (někdy se zapojilo 74 % žáků), dále se pak více než polovina žáků někdy účastnila školní hudební či dramatické činnosti mimo rozvrh pravidelného vyučování a téměř stejné procento žáků se někdy aktivně účastnilo diskuse. Třídění podle pohlaví a druhu a typu školy ukázalo, že do všech těchto činností se zapojují častěji dívky než chlapci a také žáci gymnázií oproti žákům základních škol. Rovněž lze zmínit, že 88 % žáků podle informací obsažených v uvedené národní zprávě souhlasilo s tvrzením, že žáci by měli mít větší vliv na dění ve škole, pokud jednají společně a ne každý sám. 87 % žáků pak v šetření ICCS souhlasilo s tvrzením, že zajištění, aby skupiny žáků mohly vyjádřit své názory, by mohlo pomoci řešit problémy ve škole.

Tato data dokladují, že žáci cítí potřebu zapojovat se více do činnosti školy. Zjištění v této tematické zprávě pak v tomto kontextu naznačují, že existují významné rezervy pro zkvalitňování práce žákovských parlamentů.

Pro komplexnost informací je pak možné odkázat také na tematickou zprávu České školní inspekce z roku 2016, která vedle čtenářské a matematické gramotnosti pojednává o rozvoji gramotnosti sociální²⁰, a to zejména proto, že podpora sociální gramotnosti v sobě obsahuje řadu prvků, které mohou být velmi dobře rozvíjeny právě v činnostech žákovských parlamentů.

4.1

Silné stránky

- Žáci mají možnost participovat na rozvoji a fungování školy ve většině základních škol a většině gymnázií. Do rozhodování jsou zapojeni studenti ve všech vyšších odborných školách.
- Ve školách, které mají zřízený žákovský parlament, podávají návrhy na projekty parlamentu především žáci, nejedná se tak pouze o iniciativu pedagogických pracovníků. Žáci v parlamentech základních škol jsou pak mírně aktivnější oproti žákům středních škol – častěji přicházejí s nápady na tyto projekty.
- Do činnosti žákovského parlamentu se často zapojují také žáci mimo parlament (předávají podněty i nápady svým zástupcům) – v 82,7 % ZŠ a 75,8 % SŠ.
- Ve většině žákovských parlamentů v základních školách se žáci kromě řešení konkrétních úkolů věnují také zlepšování svých dovedností.
- V téměř všech základních školách je pedagogický pracovník pověřený koordinací žákovského parlamentu.
- V polovině středních škol vedou jednání žákovského parlamentu sami žáci.

19 International Civic and Citizenship Education Study – Mezinárodní studie občanské výchovy, národní zpráva je dostupná zde: <http://www.msmt.cz/file/12361/>

20 Tematická zpráva Rozvoj čtenářské, matematické a sociální gramotnosti na základních a středních školách ve školním roce 2015/2016 je dostupná zde: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy/Tematicka-zprava-Rozvoj-ctenarske,-matematicke-a-s>.